

ИНФОРМАЦИЯ

АФРИКАНСКА ЧУМА ПО КОНЕТЕ

10 Април 2020 г.

На **03.04.2020** г. Министерството на земеделието и кооперативите на Тайланд докладва до Международната организация за здраве на животните (ОИЕ) за две огнища на Африканска чума по конете. Засегнатите животни са **коне**. Това заболяване за първи път навлиза в страната и за първи път от много години напуска пределите на Африканския континент. Това е и първата поява на това заболяване в

Източна Азия.

Всички държави-членки на Европейския съюз към този момент са със статут на свободни от заболяването. Последното огнище на АЧК в Европа е от 1990 г. в Испания.

АЧК е включена в списъка на ОИЕ като заболяване, което подлежи на задължително обявяване по критериите на трансмисивни заболявания, които имат потенциал за много сериозно и бързо разпространение, независимо от националните граници, които имат сериозно социално-икономическо отражение и са от голямо значение за международната търговия с животни и животински продукти.

АЧК е задължително за обявяване заболяване и по законодателството на Европейския съюз и по отношение на България е включено в Списъка с приоритетни за България и ЕС заболявания по животните и зоонози, за което е предвидена диагностична готовност при съмнение за заболяването.

Увод

Африканската чума по конете (АЧК) е тежко трансмисивно вирусно заболяване при еднокопитните животни, увреждащо тежко дихателните и циркулаторни функции, което се разпространява от кръвосмучещи мокреци – куликоиди (*Culicoides* spp.). АЧК е ендемична в централните тропически райони на Африка, откъдето се разпространява редовно в Южна Африка и спорадично в Северна Африка.

АЧК причинява много смъртни случаи сред конете в Суб-Сахарна Африка. Смъртността при конете може да достигне **70 – 95%**. Причинява се от девет различни серотипа на орбивируса на африканската чума по конете (AHSV), като и всички серотипове

на вируса на АЧК се срещат в Източна и Южна Африка. В Северна и Западна Африка са открити само серотип 9, 4 и 2, откъдето те понякога се разпространяват в страни около Средиземноморието. Заболяването има значителни икономически последици за отглеждането на коне, както в Южна Африка, така и в други страни, все по-далеч, тъй като географското разпространение на компетентните вектори се разширява с глобалното затопляне и климатичните промени.

Понастоящем вирусът на АНС (АНСВ) е ендемичен само в Африка; въпреки това, подходящи вектори съществуват извън тази зона и заразени животни или вектори могат да пренесат вируса в свободни от АЧК региони. Потенциалът за разпространение е особено голям при животни, които са склонни да развият леки или субклинични инфекции, като зебри (*Equus burchelli*) и магарета или коне с частичен имунитет.

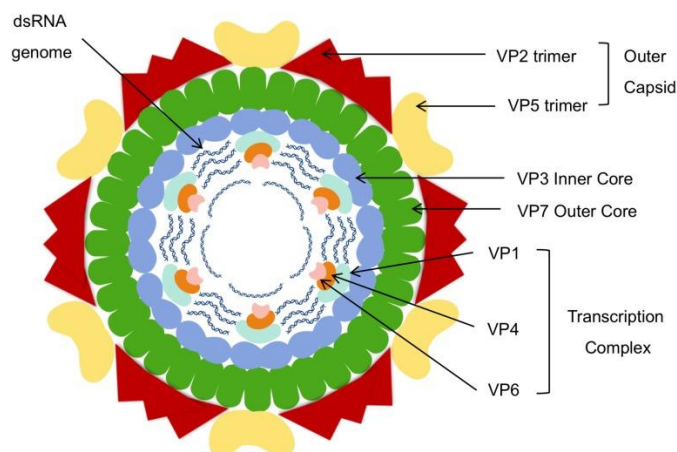
Една обширна епидемия, която излезе извън Африка в Близкия и Средния Изток (1959–63) причини смъртта на 300 000 животни. Епидемията в Испания продължи от 1987 г., когато вирусът е въведен с вносни зебри, до 1990 г. и се разпространи в Португалия и Мароко. Няколко огнища се наблюдаваха в Йемен (1997) и Кабо Верде (1999). В рамките на Африка наскоро допълнителни серотипове на АНСВ се разпространиха в някои области, където преди това беше открит само един серотип. Въпреки че са налични ваксини, кръстосаната защита между серотиповете е ограничена и въвеждането на нов серотип в дадена зона може да доведе до появата на огнища.

Но неотдавнашното разширяване на ареала на основния африкански вектор (афро-азиатски вид *C. imicola*) и вируса на болестта син език в средиземноморския басейн на Европа сега заплашва този регион и отвъд него с опасността от разпространяване на АЧК.

Етиология

Класификация и характеристика на причинителя

Африканската чума по конете се причинява от вирус от семейство *Reoviridae* от рода *Orbivirus*, като има много сходни характеристики с вируса на синия език по преживните животни и вируса на епизоотичната хеморагична болест по конете. Има 9 антигенно различни серотипа на АНСВ, идентифицирани чрез неутрализиране на вируса, но е наблюдавана известна кръстосана реакция между 1 и 2, 3 и 7, 5 и 8 и 6 и 9. Няма кръстосани реакции с други известни орбивируси.

АНСВ е структурно сложна и силно организирана незагърната изометрична частица с диаметър ± 80 nm. Подобно на прототипа на вируса на болестта син език (BTV), с който е морфологично почти идентичен, необвитият вирион е квази-икозаедрично симетричен и е съставен от три концентрични протеинови слоя.

Най-вътрешният слой обхваща АНСВ генома, който се състои от 10 сегмента линейна dsRNA, кодираща седем структурни (четири основни и три второстепенни) и пет неструктурни протеини. Два от основните структурни протеини, VP5 и VP2, съставляват външния капсиден слой, докато другите два основни структурни протеина VP3 и VP7, и

трите второстепенни структурни протеина, VP1, VP4 и VP6, съставляват основната частица на AHSV.

Засегнати видове

Еднокопитни животни, сред които коне, магарета, мулета, катъри и зебри са най-честите гостоприемници на AHSV; известно е обаче, че този вирус засяга и кучетата. Сред еднокопитните, най-сериозните инфекции се срещат при коне и мулета, за които се смята, че са „случайни“ гостоприемници. Счита се, че зебрите, които често са безсимптомни, са естествените гостоприемници и резервоар на вируса в повечето райони на Африка.

Кучетата развиват свръхостра фатална инфекция след консумация на заразено месо, но не са предпочитан домакин от *Culicoides* spp. и не играят съществена роля в предаването на вируса.

Антитела срещу AHSV са докладвани при редица други видове, въпреки че понякога има несъответствия между проучванията. Серопозитивни животни са открити при различни диви месоядни животни, като хиени (*Crocuta crocuta*), чакали (различни *Canis* spp.), Африкански диви кучета (*Lycaon picus*), гепарди (*Acinonyx jubatus*), лъвове (*Panthera leo*) и пантерова генета (*Genetta maculata*), които могат да бъдат изложени чрез хранене със заразени зебри. Някои автори съобщават, че месоядните животни могат да имат антитела срещу AHSV серотипове (напр. Серотип 4), които не са непременно често срещани сред еднокопитните в района. Има и съобщения за серопозитивни тревопасни животни, включително едногърби камили (*Camelus dromedarius*), овце, кози, африкански слонове (*Loxodonta africana*), черен носорог (*Diceros bicornis*) и бял носорог (*Ceratotherium simum*). Опитите за установяване на експериментални инфекции доведоха до сероконверсия без данни за репликация на вируса в африканските слонове и до сероконверсия в хиените, докато при норката (*Mustela vison*) не се наблюдава сероконверсия или репликация на вируса.

Значението на серопозитивните животни все още не е ясно, но се смята, че други животни, различни от еднокопитни нямат значение за поддържането, размножаването или разпространението на AHSV.

Зоонотичен потенциал – АЧК не е зоонотична. Вирусът на АЧК не представлява опасност за човешкото здраве.

Предаване на АЧК

АЧК не е заразна при контакт.

- Обичайния начин на предаване е чрез биологичен вектор *Culicoides* spp.
- *C. imicola* и *C. bolitinos* са отговорни за предаването на вируса AHSV, **като *C. imicola* се смята за основен компетентен вектор;**
- Видът северноамериканските *C. variipennis* (не е разпространен в Африка) също може да се явява ефективен вектор в Северна Америка и в лабораторни условия, а също и *C. brevitarsis*, който е често срещан в Австралия;
- *Culicoides oxystoma*, и в по-малка степен *C. kingi* и *C. enderleini*, освен това бяха идентифицирани като потенциални вектори на AHSV в областта на Ниайс в Сенегал, в допълнение към вектора *C. imicola* поради тяхното изобилие и агресивност върху коне, както и тяхната роля като вектори за предаване на други

вирусни болести по животните като вируси Акабане и Епизоотична хеморагична болест.¹

- Роля в предаването имат:
  - Комари от видовете *Culex*, *Anopheles* и *Aedes*,
  - Кърлежи – *Hyalomma*, *Rhipicephalus*;
  - и евентуално ухапване от кръвосмучещи мухи - *Stomoxys* and *Tabanus*;
- Високи температури и влажност благоприятстват наличието на насекомни вектори;
- Ветровете допринасят за разпръсването на заразените Куликоиди от епидемичните райони
- Установено е и придвижване и пренасяне чрез ветровете на *Culicoides* spp. на дълги разстояния (700 км над вода, 150 км над земя).

Вирусът на АЧК също е изолиран от кърлежа по камилите *Hyalomma dromedarii* в Египет и кърлежа по кучето *Rhipicephalus sanguineus* може да предаде АНСВ между кучета в лабораторни условия.

Заболяването има както сезонна (края на лятото/есента), така и епизоотична циклична честота, като заболяването е свързано със сухо време, последвано от силен дъжд

Основните епизоотии в Южна Африка са силно свързани с топлата фаза на Ел Ниньо/Южното колебание (ENSO)

Счита се, че зебрите са естествените гостоприемници на АНСВ, но коне, мулета и магарета също могат да развият виремия, достатъчна за заразяване на куликоидите.

Кучетата могат да бъдат заразени, ако ядат замърсено конско месо и експериментални инфекции са установени по орален път, както и чрез подкожна или венозна инокулация.

Съобщава се, че АНСВ персистира известно време в замразено месо и се съобщава, че оцелява до 6 месеца при 4° С в среда, съдържаща серум, и повече от 2 години в гнилоствна кръв. Въпреки че членестоногите, включително кърлежи, могат да предават АНСВ от кучета на други кучета или коне в лабораторията, виремията обикновено е ниска и преходна, а кучетата не се смятат за значими в епидемиологията на африканската чума по конете. Освен това кучетата обикновено не са гостоприемници на куликоидите в ендемичния регион.

Еднокопитните, които оздравеят от африканска чума по конете, развиват добър имунитет към съответния серотип и частичен имунитет към други серотипове и не остават носители на вируса.

Важен компонент на епидемиологията на вируса на АЧС (най-вече *Culicoides imicola*) е векторният капацитет, който има отношение към определяне степента на риска от заболяване. Това включва векторната компетентност, плътността на популацията на векторите, сезонната им динамика, честотата и броят на ухапванията, процент на преживяемост на вируса във вектора (вътрешен и външен инкубационен период). Въпреки това, методите и инструментите за измерване на

¹ *Culicoides* (Diptera: Ceratopogonidae) midges, the vectors of African horse sickness virus – a host/vector contact study in the Niayes area of Senegal; Fall, M., Diarra, M., Fall, A.G. *et al.* *Culicoides* (Diptera: Ceratopogonidae) midges, the vectors of African horse sickness virus – a host/vector contact study in the Niayes area of Senegal. *Parasites Vectors* 8, 39 (2015). <https://doi.org/10.1186/s13071-014-0624-1>

някои от тези векторни фактори остава да бъдат разработени, особено в полеви условия.

История на разпространението на АЧК

АЧК е ендемично заболяване за района на Южна и Субсахарна Африка, откъдето се разпространява към Мароко, Близкия изток, Индия и Пакистан. Регистрирани са били и огнища в Европа на Иберийския полуостров. Заболяването не е било регистрирано досега в Америка, Източна Азия и Австралия. АЧК има сезонен характер във връзка с периодите на размножаване на векторите

През 50-те на XX век заболяването е придобило **епидемичен** характер в района от Индия до Близкия изток, при което около 300 000 еднокопитни животни са били унищожени.

През 1966 г. е наблюдавана втора епизоотична вълна на заболяването в района на Северна Африка и южната част на Испания. Като основна причина за тези взривове на заболеваемост се посочва рязкото намаляване на популациите от зебри в Африка.

През 1987 г., АЧК е пренесена в Испания, чрез внос на зебри за зоологическата градина на Мадрид от Намибия.

През 1988 г. отново е наблюдаван случай на АЧК в Испания, а в началото на 1989 г. отново няколко спорадични случаи, като няколко от тях са регистрирани и в Португалия. Последните големи взривове на болестта са регистрирани през 2001 г. в Ботсвана и Намибия. Случаите на заболели животни са в западната част на Ботсвана като огнищата през 2001 г. са били 11 бр.

В Намибия през 2000 г. са регистрирани две огнища, а през 2001 г. броят им е седем. От тогава до днес заболяването продължава да бъде регистрирано в редица страни с единични случаи.

В началото на април 2020 г. Тайланд докладва на ОИЕ две огнища на своя територия, в които са засегнати 48 коне, с 16 случая на клинична изява и 15 смъртни случая.

Разпространение на векторите:

Мокреците от рода *Culicoides* Latreille са малки кръвосмучещи двукрили насекоми (с дължина от 1 до 4 мм), които принадлежат към семейство *Ceratopogonidae*. Куликоидите имат световно разпространение. Записани са около 1 250 вида, някои от които са носители на вирусни и паразитни (както протозойни, така и нематодни) патогени. Тяхното въздействие е главно върху здравето на животните: по-специално, предаването на вируса на две епизоотични заболявания при коне и преживни животни, съответно африканска чума по конете и син език по преживните

(ВТ).

В средиземноморския басейн появата на АЧК в миналото винаги е била свързана с присъствието на *C. imicola*. В наши дни, след големите европейски епидемии от болестта син език в средиземноморските и континенталноевропейските страни, където също видовете *Culicoides*, различни от *C. imicola*, изиграха значителна роля в предаването на вируса и в механизма на презимуване, зоната, изложена на риск от разпространение на АЧК, трябва да бъде разширена далеч отвъд района на *C. imicola*. Всъщност други видове *Culicoides* трябва да се вземат предвид като потенциални вектори за АЧК: видове, принадлежащи към *Obsoletus*, комплекси *Pulicaris*. Въпреки това, ролята на някои европейски вектори на болестта син език, а именно *C. dewulfi* и *C. chiopterus*, като възможни вектори на АЧК, трябва да бъде внимателно оценена във връзка с възможността за тяхното размножаване върху конски тор.

Въпреки че Европейската комисия положи големи усилия за създаването на хармонизирана ентомологична схема за наблюдение в целия ЕС, в момента не е налице уникална и интегрирана картина на разпространението и изобилието на *Culicoides*. Няколко

национални проучвания обаче позволиха да се получи полезна информация за географското разпространение на основните вектори на *Culicoides*.²

Законодателство и мерки за контрол

Правилата на ЕС за контрол на африканската чума по конете са определени в Директива 92/35/ЕИО на Съвета. Всяко подозрение за болестта трябва да бъде докладвано от собственика на коня или ветеринарен лекар на компетентния орган, който ще приложи правилата за контрол.

Мерките включват, освен контрол на векторите, умъртвяване на заразените животни, унищожаване на трупите, ограничаване на движението и създаване на защитна зона с радиус от поне 100 километра около заразените помещения. Евентуално ваксинация в зона от 100 км около заразените помещения (защитна зона) и контрол на движение в рамките на допълнителна зона за наблюдение на 50 км. Това, заедно с допълнителна зона за наблюдение от поне още 50 км, остава в сила най-малко 12 месеца. Животните, предназначени да напуснат ограничената зона, трябва да преминат карантина, защитена от вектори, в продължение на 40 дни с лабораторни изследвания, както е описано в приложение IV към Директива 2009/156/ЕО. Ваксинираните животни трябва да бъдат трайно маркирани. Мащабът на зоните е, поради възможността заразените *Culicoides* чрез вятъра да пренесат вируса на дълги разстояния.

Държавите-членки на ЕС са задължени да имат планове за действие в извънредни ситуации, а националните референтни лаборатории трябва да си сътрудничат с референтната лаборатория на Европейския съюз, както за осигуряване на качество на техните диагностични тестове, така и за векторен мониторинг.

Уведомяване и здравна ситуация

Африканската чума по конете е болест, подлежаща на обявяване, съгласно Директива 82/894/ЕИО на Съвета от 21 декември 1982 г. относно уведомяването за болести по животните в рамките на ЕС, която е транспортирана в българското законодателство в

Наредба № 24 от 14.12.2005 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на АЧК и за условията и реда за прилагането им /обн., ДВ, бр.6 от 20.01.2006 г., в сила от 1.05.2006 г. /, която въвежда изискванията на Директива 92/35/ЕС в националното законодателство.

В България е разработено ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА БОРБА С АФРИКАНСКАТА ЧУМА ПО КОНЕТЕ (ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ЗАПОВЕД № РД 11-166/23.01.2018 г. на изпълнителния директор на Българска агенция по безопасност на храните).

Законодателство на Европейския съюз	Съответни български нормативни актове и мерки
Директива на Съвета 92/35/ЕИО (определяне на правила за контрол и мерките за борба с АЧК)	НАРЕДБА №24/ 14.12.2005 г. за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на АЧК и за условията и реда за прилагането им / обн., ДВ, бр.6 от 20.01.2006 г., в сила от 1.05.2006 г. /
Директива на Съвета 82/894/ЕЕС (Правила за обявяване на заболявания в Общността)	НАРЕДБА №23/14.12.2005 г., за реда и начина за обявяване и регистрация на заразните болести по

² Scientific report submitted to EFSA prepared by Boinas, F., Calistria, P., Domingo, M., Martínez-Avilés, M., Martínez-López, B., Rodríguez Sánchez, B. and Sánchez-Vizcaíno, J.M. on African Horse Sickness. (2009), 1-61. <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/sp.efsa.2009.EN-4>

	животните/ обн., ДВ, бр. 6 от 20.01.2006 г., в сила от 1.05.2006 г./
Директива 92/65/ЕИО (определяне на изискванията относно търговията и вноса в Общността на животни, сперма, яйцеклетки и ембриони, които не са предмет на ветеринарно-санитарните изисквания)	НАРЕДБА №49/ 20.04.2006 г. за здравните изисквания към някои животни, сперма, яйцеклетки и ембриони при обмен между Република България и държавите членки на ЕС, и при внасянето им от трети страни / обн., ДВ, бр.44 от 30.05.2006 г. в сила от 30.05. 2006 г./
Директива на Съвета 90/426/ЕИО (Директивата за ветеринарно-санитарните условия , регулиращи движението и вноса на еднокопитни от трети страни)	НАРЕДБА №45/20.04.2006 г. за здравните изисквания при придвижване на еднокопитни животни между Република България и държавите членки на ЕС, и внасянето от трети страни/ обн., ДВ, бр.43 от 26.05. 2006 г., в сила от 26.05. 2006 г./
Директива на Съвета 90/425/ЕИО (Директивата за ветеринарните и зоотехническите проверки, приложими при търговията в Общността с определени видове живи животни и продукти с оглед завършване изграждането на вътрешния пазар)	НАРЕДБА №5/ 22.02.2007 г. за организацията на граничния ветеринарномедицински контрол при внасяне и транзитно преминаване на животни от трети страни /обн., ДВ, бр.22 от 13.03. 2007 г., в сила от 13.03 2007 г./

Медицинска профилактика³

Понастоящем в търговската мрежа се предлагат само живи атенюирани ваксини срещу АНС (поливалентни или едновалентни)

Ваксиниране на незаразени коне:

- o Поливалентна жива атенюирана ваксина - налична в търговската мрежа в определени страни;
- o Моновалентна жива атенюирана ваксина - след типизиране на вируса;
- o Моновалентна инактивирана ваксина - вече не се предлага в търговската мрежа;
- o специфична за серотипа ваксина за субединица - в момента се разработва;

Клинична изява

Инкубационният период обикновено е 7 – 14 дни, но може да бъде кратък – 2 дни. Кодекса на ОИЕ за здравето на сухоземните животни, заразният период за АНСВ е 40 дни за домашните коне.

Има четири основни форми на протичане на болестта. В по-голямата част от случаите субклиничната сърдечна форма внезапно е последвана от изразена диспнея и други признаци, характерни за белодробната форма. Може да се появи нервна форма, въпреки че е рядкост. Освен леката треска, инфекцията при зебри и африкански магарета е субклинична.

Заболеваемостта и смъртността варират в зависимост от видовете животни, предишния имунитет и формата на болестта:

- **Конете** са особено податливи, с най-често смесени и белодробни форми; смъртността обикновено е от 50% до 95%;

³ За по-подробна информация относно ваксините, моля, вижте глава 2.5.1 Африканска чума по конете в последното издание на Ръководството за диагностични тестове и ваксини за сухоземни животни на ОИЕ под заглавието „Изисквания за ваксините“. За по-подробна информация относно безопасната международна търговия със сухоземни животни и техните продукти, моля, вижте последното издание на Кодекса за здравето на сухоземните животни на ОИЕ.

- **Мулета:** смъртността е около 50%;
- **Европейски и азиатски магарета:** смъртността е 5 – 10%;
- **Африкански магарета и зебра:** смъртността е рядка;
- Животните, които се възстановяват от АЧК развиват добър имунитет към заразяващия серотип и частичен имунитет към други серотипове.

Субклинична форма (Треска при конете)

- Треска (40 – 40,5° С),
- Лека форма; общо неразположение за 1-2 дни,
- Много рядко води до смърт.

Субакутна или сърдечна форма

- Треска (39 – 41° С),
- Подуване на супраорбиталната ямка, клепачите, тъканите на лицето, шията, гърдния кош, гърдите и раменете,
- Смъртността обикновено е 50% или по-висока; смърт обикновено в рамките на 1 седмица.

Остра респираторна или белодробна форма

- Треска (40 – 41° С),
- Диспнея, спазматична кашлица, разширени ноздри с пенести изтечения,
- Зачервяване на конюнктивата,
- Почти винаги фатално протичане; смърт от аноксия в рамките на 1 седмица.

Смесена форма (сърдечна и белодробна)

- Среца се често,
- Белодробни признаци с лек характер, които не прогресират, едематозни отоци и изливи,
- Смъртност: около 70 – 80% или повече.

Идентифициране на потенциалните опасности във връзка с въвеждането и разпространението на АЧК в ЕС

Транспортиране и пренасяне на куликоиди

Присъствието на вектора е обвързано с климатични фактори като температура, дъжд и относителна влажност⁴. Вятърът е най-решаващият фактор за разпространението на куликоидите. Поради малкия размер на мокреците (1-3 мм), вятърът може да ги транспортира на повече от 700 км при подходящи температурни условия и скорост (Sellers and Maarouf, 1991). Следователно, заразените вектори могат да бъдат транспортирани от техните ареали на произход до райони, свободни от болестта.

Търговия на животни

Търговията с животни трябва да се счита за потенциален източник за въвеждане и разпространение на вируси в ЕС. Въвеждането на заразени животни (зебри от Намибия) през 1987 г. предизвика в миналото епидемия от АЧК на Иберийския полуостров, която продължи до 1990 г.

⁴ (Sellers and Maarouf, 1991)

Въпреки че законодателството на ЕС е много строго по отношение на въвеждането на коне и други еднокопитни животни от трети страни и не позволява вноса на възприемчиви животни от заразени страни, анализът на данните за търговските потоци от живи коне, въведени в ЕС, не за клане (за разплод, състезания и др.), показва наличието на постоянно въвеждане на животни от страни от Северна Африка и от Арабския полуостров. Това би могло да представлява незначителен риск в случай на разпространение на АЧК от нейната екологична ниша от региона на Суб-Сахара и Сахел.

Мониторинг на векторите

Целта на ентомологичното наблюдение е откриване на вирус чрез улавяне на насекомите и изучаване на видовете и родовете на възможните компетентни вектори, разпространени на съответната територия. Откриване на нови видове, което са разширили ареалите си на обитаване поради климатичните промени. При внедряването на системи за надзор на векторите методите и протоколите за тяхното улавяне трябва да бъдат стандартизирани, като включват не само начало и край на сезона на летеж, но и плътност на популацията и сезонната им динамика, вирусоносителство и др.

Оценка на риска

Понастоящем текущият риск от поява на АЧК до Европа се разглежда като много нисък, тъй като конете, изнасяни от Африка и трети страни, са подложени на строги тестове и продължителна карантина.

Британското общество за отглеждане на коне (BHS) обаче предупреждава (още през 2018 г.) собствениците да бъдат бдителни за вируса на АЧК. Ръководство на BHS обръща внимание, че : „С изменението на климата и увеличаването на международното движение на коне има вероятност АЧК да достигне Великобритания, въпреки че понастоящем рискът не се счита за висок.”

Въпреки това следва да се поддържа повишена бдителност и да се има предвид, че някои от векторите, които разпространяват АЧК вече са във Великобритания и в страни от Европа, и още по-на северни географски ширини (има се предвид настоящите огнища на болестта син език в Европа и която е свързана с общото семейство на *Orbiviridae* , в частност с вируса на АЧК и общите им вектори.

Експертите се опасяват от повишаване на температурата и липса на мерки за биологична сигурност от страна на вносителите, които могат да позволят на болестта да се премести на север.

Липсата на мерки за биосигурност при отглеждане на коне (много собственици на коне не предприемат дори най-основните мерки за биологична сигурност, включително изолация при нов внос, използването на репеленти или противонасекомни мрежи и др.) може да бъде също рисков фактор за навлизане и разпространение на болестта.

С изменението на климата и увеличаването на международното движение на коне има вероятност АЧК да достигне страните в Европа, въпреки че понастоящем рискът не се счита за висок, особено във връзка с планетарната карантина по повод пандемията от Ковид-19.

Въпреки това е наложително да се поддържа повишена бдителност и възможност за бързо установяване и бърза диагностика, за да може да се предотврати разпространението на АЧК.

При възможно навлизане на АЧК в България, предвид сериозните социални и икономически последици от болестта, това би имало пагубни последици за наивното популация от коне в страната, особено за редките и автохтонни български породи коне.

От своя страна ЦОРХВ продължава да следи ситуацията с разпространението на АЧК и своевременно ще информира всички заинтересовани страни.

Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

<http://corhv.government.bg/?cat=28>

<http://corhv.government.bg/?cat=27>

<http://corhv.government.bg/?cat=71>

Източници:

- **African Horse Sickness, OIE, Terrestrial Code**
<https://www.oie.int/en/animal-health-in-the-world/official-disease-status/african-horse-sickness/>
- **African Horse Sickness: A Review of Current Understanding and Vaccine Development;** Dennis SJ, Meyers AE, Hitzeroth II, Rybicki EP. African Horse Sickness: A Review of Current Understanding and Vaccine Development. *Viruses*. 2019;11(9):844. Published 2019 Sep 11. doi:10.3390/v11090844; <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6783979/>
- African Horse Sickness Perdesiekte, Pestis Equorum, Peste Equina, Peste Equina Africana Last Updated: February 2015; Spickler, Anna Rovid. 2015. African Horse Sickness. Retrieved from <http://www.cfsph.iastate.edu/DiseaseInfo/factsheets.php>.
http://www.cfsph.iastate.edu/Factsheets/pdfs/african_horse_sickness.pdf
- Fall, M., Diarra, M., Fall, A.G. *et al.* *Culicoides* (Diptera: Ceratopogonidae) midges, the vectors of African horse sickness virus – a host/vector contact study in the Niayes area of Senegal. *Parasites Vectors* 8, 39 (2015). <https://doi.org/10.1186/s13071-014-0624-1>; *Parasites & Vectors* volume 8, Article number: 39 (2015) Published: 21 January 2015
<https://parasitesandvectors.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13071-014-0624-1#citeas>
- Scientific report submitted to EFSA prepared by Boinas, F., Calistria, P., Domingo, M., Martínez-Avilés, M., Martínez-López, B., Rodríguez-Sánchez, B. and Sánchez-Vizcaíno, J.M. on African Horse Sickness. (2009), 1-61.
<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/sp.efsa.2009.EN-4>

- ‘Armageddon’ disease could wipe out hundreds of British horses – deadly warning issued; By NICOLE STINSON; Published: 20:52, Sun, Aug 5, 2018; Express. Home of the Daily and Sunday Express. <https://www.express.co.uk/news/uk/999287/Armageddon-disease-UK-horses-african-horse-sickness-AHS-warning>

Изготвил: д-р Мадлен Василева

Център за оценка на риска по хранителната верига, 09.04.2020 г.